

Hajdnavolt szeminaristák

Egyházi (görögkatolikus és római katolikus) és levéltári források kutatásának eredményeként állt össze a *Seminarul Tinerimii Române Unite din Oradea. Studentji teologi (1792–1948) – Az Unitus Román Ifjúság Nagyváradi Szeminárium. Teológushallgatók (1792–1948)* címet viselő dokumentumkötet, amely az idén 230 éves váradi görögkatolikus papnevelde több mint 1100 hallgatójának életrajzi adatait rögzíti. A tudományos igényességgel elkészített forrásmunka a szeminárium történetének feldolgozását célzó projekt része.

Virgil Bercea nagyváradi görögkatolikus püspök jegyzi a 2017-ben indított helytörténeti kutatás eredményeként a közelmúltban napvilágot látott kötet előszavát. Bár 2. kötetként jegyezték, ám ez került ki elsőként a nyomdából. A szerzők: dr. Silviu Sana könyvtáros, régi nyomtatványok szakértője, a projekt koordinátora, Tiberiu Alexandru Ciorba,

a Babeş–Bolyai Tudományegyetem és Traian Ostahie, a Nagyváradi Egyetem történész szakos doktorandusai. Szerkezetileg két részre oszlik a kötet, amely 1157 egykori váradi szemináriumi diák életrajzát mutatja be az Ignatie Darabant püspök által alapított tanintézet 1792-es megalakulásától az 1948-as felszámolásáig. Ez volt a mai Románia területén létrejött második görögkatolikus egyházi felsőfokú tanintézet a balázsfalvi után (1754), először egy Kisszeminarium, majd 1914-től egy Nagyszeminárium formájában. A kötet egyik része a tanévek időrendjében sorolja fel a hallgatókat, a másik, jóval terjedelmesebb rész pedig névsor szerint közli a hajdani diákok legfontosabb életrajzi adatait.

Az itt tanulók zöme a Nagyváradi Görögkatolikus Egyházmegye kánoni területéről, Biharból, a Partiumból származott, de jöttek távolabbról is, például Maros, Kolozs, Beszterce-Naszód, Szeben, Máramaros, Vaslui és Vâlcea megyéből, illetve a mai Ukrajna, Szlovákia és Szerbia területéről. A váradi szeminaristáknak, a későbbi papi értelmiségi elitnek 1919-ig lehetősége nyílt mind a magyar, mind az osztrák római katolikus teológiai intézetekben, valamint a római latin nyelvű intézetekben is részképzésben tanulni. Sokan közülük képezhették magukat egy-egy időszakban például Rómában, Bécsben, (Buda)Pesten, Esztergomban, Kalocsán, Nagyszombatban, Ungváron, Pozsonyban, Kolozsváron, Balázsfalván, Szatmárnémetiben, de még Strasbourgban is. 1918 után a váradi püspökség egyházi területén kívüli képzési lehetőségek lecsökkentek. Ekkor a nagyváradi görögkatolikus ordinariátus átalakította az oktatási rendszert, s a képzés az újonnan alakult, egyetemi rangú, saját teológiai szemináriumban folytatódott, s ez 1924-ben megkapta az Egyesült Román Teológiai Akadémia címet. A kötetben vizsgált 1157 szeminarista kétharmadát pappá szentelték, 222-en lettek felső tagozatos általános iskolai, középiskolai, egyetemi tanárok, legtöbbszörük Belényesben és Nagyváradon, de került ki közülük nagyváradi, tordai, szilágysomlyói, budapesti, szatmári, sőt egy Buenos Aires-i oktató is.

(folytatás a következő oldalon)

Hajdanvolt szeminaristák

(folytatás az előző oldalról)

A kiadvány egyházi forrásokból (görög- és római katolikus név- és címjegyzékek – sematizmusok –, évkönyvek) származó információkon alapul. Ezeket a levéltári állományból származó eredeti adatokkal, valamint a témára vonatkozó bibliográfiával vetették össze. Az anyag kutatása és feldolgozása során a munkát három korszakra osztották fel (1792–1850, 1851–1900, 1900–1948). Ha hiányoznak is adatok bizonyos tanévekről (az első korszakból 15, a másodikból 12, a harmadikból 17 év), a táblázatokkal, grafikonokkal, lábjegyzetekkel gazdagon ellátott tanulmány a valóságot a lehető leghívebben tükröző képet ad a hallgatókról. Az életrajzok ugyancsak gazdag és értékes adatokkal, a témában érdeklődő kutatók számára forrásmunkául szolgálnak.

Megadják a névjegyzékben szereplők születési idejét, helyét, elvégzett tanulmányait, családi állapotát, szolgálati helyeit, betöltött tisztségeit (lelkipásztori, társadalmi, politikai, oktatási, kulturális).

Az 1777-ben megalakult Nagyváradi Görögkatolikus Püspökség történetében az 1792–1948 közötti időszakot oktatástörténeti szempontból dokumentáló kötet hiánypótló anyag, a fellelhető forrásokat statisztikai feldolgozással, tudományos igényvel helyezi új megvilágításba. A kolozsvári Mega Kiadó gondozásában, igényes kivitelben megjelent munkát angol és magyar nyelvű kivonat, terjedelmes bibliográfia, külön név- és településnév-mutató, illetve szerzői névmutató és a három szerző tudományos önéletrajza egészíti ki.

M. Zs.

Újabb kötetekkel bővült a magyar nyelvű kínálat

Újabb szerzőkkel és címeikkel gazdagodott március végén a Gheorghe Șincai Bihar Megyei Könyvtár kínálata. Az új kötetek az orvosi-tudományos, a felnőtt részleg, valamint a médiatár állományát gazdagítják.

Az önéletrajzi és életrajzi könyvek sorában polcra került például Jenson Button *Féktelenül. Életem határok nélkül* című memoárja, Heikki Kulta *Iceman. Kimi Räikkönen az úton* című kötete, Bud Spencer (társszerző Lorenzo de Luca) két könyve, a *Különben dühbe jövök. Önéletrajzom első része* és a *80 év alatt a Föld körül. Önéletrajzom második része* című, és ide tartozik dr. Hecker Walter *Egy elfeledett Széchenyi. Gróf Széchenyi Dénes élete és munkássága* című kötete is.

J. D. Salinger klasszikusa, a *Zabhegyező* is a polcra került. Kikapcsolódást kínálnak Jeffrey Archer *Se több, se kevesebb*, Helen Fielding *Bridget Jones naplója*, Ken Follett *Alattunk az óceán*, Stephen King *Billy Summers*, Leslie L. Lawrence *A jakfarkas zászló*, Nora Roberts *Mézes puszedli; A játék szabálya*, Danielle Steel *Gyerekjáték*, Anna Todd *Semmi több* című könyvei, Elena Ferrante *Nápolyi regények* sorozatának harmadik, *Aki*

megszökik, és aki marad, valamint Leiner Laura *Iskolák verse* sorozatának *Állj mellém* című darabja.

A gasztronómia kedvelőinek ezúttal Csonka Enikő – Varga Gergő *Egyserpenyős ételek* című kiadványát ajánljuk, a kertészkedők figyelmébe pedig Ocskó Zoltán *Milyen szert használjunk? II. és III. forgalmi kategóriás engedélyezett növényvédő szerek* című munkáját. Wim Hof *A Wim Hof-módszer. Aktiváld a benned rejlő, teljes emberi potenciált!* című könyve, James Hibberd *Valar Morghulis: a Trónok harca készítésének hivatalos, vágatlan és hihetetlen története*, valamint Ewoud Kieft *A tiltott könyv. A Mein Kampf és a nácizmus vonzereje* című kötete is megtalálható immár a megyei könyvtárban.

Jaron Lanier tíz érvet sorol fel a címbeli kérdésre a *Miért tördölöd magad azonnal a közösségi oldalakról?* című kiadványában, Szilágyi Palkó Pál *Erdély legszebb túraútvonalai* című albumának szintén beszédes címe van, akárcsak Christie Tate *A csoport. Hogyan mentett meg egy terapeuta és néhány idegen* című önéletrajzának.

Fried Noémi Lujza